

Handläggare
Elif Topcu
Telefon: 08-50825068
Lotta Persson
Telefon: 08-50825057**Till**
Socialnämnden
2024-02-20

Tillsynsplan för tobak och liknande produkter, folköl, tobaksfria nikotinprodukter och vissa receptfria läkemedel 2024

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens förslag till tillsynsplan 2024.

Sammanfattning

Sedan den 31 augusti 2020 ansvarar socialnämnden för Stockholms stads utförande av tillsyn av tobaksförsäljning och sedan den 1 januari 2021 för andra liknande produkter så som elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare, i enlighet med lag om tobak och liknande produkter. Sedan den 1 januari 2021 ansvarar socialnämnden även för Stockholms stads utförande av tillsyn av folkölsförsäljning, i enlighet med alkohollagen. Slutligen, sedan den 1 augusti 2022 har Stockholms stad tillsynsansvar för tobaksfria nikotinprodukter, i enlighet med lag om tobaksfria nikotinprodukter. Socialnämnden ansvarar sedan tidigare för kontroll av försäljning av receptfria läkemedel med stöd av lag om handel med vissa receptfria läkemedel. Socialnämnden ansvarar vidare för information till tillståndshavare och näringsidkare samt för kontrollköp i enlighet med respektive lagstiftning.

Syftet med tillsyn och kontroll enligt lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter, lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter, alkohollagen (2010:1622) samt lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel är att förebygga och korrigera brister som kan uppstå vid försäljning av tobak och liknande produkter, folköl, tobaksfria nikotinprodukter och vissa receptfria läkemedel. Tillsynsarbetet ska underlätta tillståndshavarnas och näringsidkarnas arbete och verksamheter så att de enkelt ska kunna tillämpa de regler som gäller. Tillsynsplanerna ska bidra till att tillsynsarbetet sker strukturerat med mätbara och uppföljningsbara mål. Tillsynsplanerna tar också upp förvaltningens arbete med kontrollköp.

Tillsynen består av inre och yttre tillsyn. Varje försäljningsställe får minst ett tillsynsbesök per år. En del av tillsynen och kontrollen innebär ett förebyggande arbete med syfte att informera och göra

näringsidkarna uppmärksamma på de krav som finns i respektive lagstiftning, så att brister i verksamheten inte ska uppstå.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden antar förslag på tillsynsplan för år 2024.

Bakgrund

Sedan den 31 augusti 2020 ansvarar socialnämnden för Stockholms stads utförande av tillsyn av tobaksförsäljning och sedan den 1 januari 2021 för andra liknande produkter så som elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare, i enlighet med lag om tobak och liknande produkter. Sedan den 1 januari 2021 ansvarar socialnämnden även för Stockholms stads utförande av tillsyn av folkölsförsäljning, i enlighet med alkohollagen. Slutligen, sedan den 1 augusti 2022 har Stockholms stad tillsynsansvar för tobaksfria nikotinprodukter, i enlighet med lag om tobaksfria nikotinprodukter. Socialnämnden ansvarar sedan tidigare för kontroll av försäljning av receptfria läkemedel med stöd av lag om handel med vissa receptfria läkemedel. Socialnämnden ansvarar vidare för information till tillståndshavare och näringsidkare samt för kontrollköp i enlighet med respektive lagstiftning.

Syftet med tillsynen och kontrollen är att förebygga och korrigera brister som kan uppstå vid försäljning av tobak och liknande produkter, folköl, tobaksfria nikotinprodukter och receptfria läkemedel. Tillsynsplanerna ska bidra till att tillsynsarbetet sker strukturerat med mätbara och uppföljningsbara mål.

Ärendet

Tillsynsarbetet ska bedrivas utifrån målsättningen att Stockholm ska vara en stad där näringsidkare kan få bra stöd och hjälp för att bedriva sin verksamhet enligt de regler som gäller. Stadens tillsyn ska därför vara både rättssäker och erbjuda ett gott bemötande. Tillståndsenheten fortsätter att arbeta med utskick av informationsblad i syfte att ge tillståndshavare och näringsidkare information gällande respektive lagstiftning.

Tillsynsarbetet bedrivs på olika sätt. Tillsyn och kontroll av försäljningsställen som är anmälda för e-cigaretter, folköl, tobaksfria nikotinprodukter och vissa receptfria läkemedel sker genom yttre tillsyn. Den yttre tillsynen innebär en kontroll av att verksamheten på försäljningsstället sker i enlighet med respektive lagstiftning. En del av den yttre tillsynen innebär förebyggande arbete med syfte att informera och göra näringsidkarna uppmärksamma på de krav som de respektive lagstiftningarna ställer så att brister i verksamheten inte uppstår.

Tillsynen av tobakstillstånd består av både inre- och yttre tillsyn. Den inre tillsynen motsvarar liknande provning som görs i enlighet

med alkohollagen för tillståndshavare av serveringstillstånd. Tillståndshavarens ekonomi och vissa uppgifter om personerna med betydande inflytande i bolaget kontrolleras för att säkerställa att lämplighetskraven som ställs för att ha försäljningstillstånd av tobaksprodukter fortsatt är uppfyllda. Kontroll utförs med hjälp av kreditupplysningsföretag och samverkan med andra myndigheter såsom Polismyndigheten, Skatteverket och Tullverket. Den yttre tillsynen av tobakstillstånd sker, likt vid anmälningspliktiga produkter, genom tillsynsbesök för kontroll av att verksamheten på försäljningsstället förhåller sig till lagstiftningen.

Tillståndsenhetens mål är att varje försäljningsställe ska få minst ett tillsynsbesök per år. Under året ska tillsynsbesök genomföras med andra myndigheter såsom Polismyndigheten. Genom gemensam tillsyn kan fördjupat tillsynsarbete bedrivas. Ett nära samarbete kring utvecklingen av tillsynsarbetet sker regelbundet tillsammans med Göteborg och Malmös tillståndsenheter – inom ramen för det så kallade ”Storstadssamarbetet”.

Förvaltningens arbete med kontrollköp kommer att fortsätta. Kontrollköp innebär att person som har fyllt 18 år provar att köpa tobaksvara, folköl, receptfria läkemedel och tobakfria nikotinprodukter utan att visa legitimation. Syftet är att undersöka om försäljningsstället uppfyller sin skyldighet att förvissa sig om att mottagaren har fyllt 18 år. Kontrollköp är ett verktyg som syftar till att skapa ett bra underlag för dialog med försäljningsstället. Vad som framkommit genom kontrollköp får inte utgöra grund för kommunen att meddela sanktion. Stockholms stad har använt metoden kontrollköp i tillsynsarbetet sedan 1 juni 2015.

Allvarligare brister kan föranleda sanktioner enligt lag om tobak och liknande produkter. De sanktioner som följer LTLP är varning och återkallelse vid försäljningstillstånd för tobaksvaror. Kommunens beslut om sanktioner i form av förbud och föreläggande kan förenas med vite. Sanktioner i form av förbud, föreläggande och vite kan även beslutas avseende brister i försäljningen av e-cigarett, folköl och tobaksfria nikotinprodukter. Föreläggande innebär att försäljningsstället aktivt ska vidta en åtgärd.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 14 februari 2024 och funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 15 februari 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att socialnämnden antar förslag på tillsynsplan för år 2024.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilagor

1. Tillsynsplan tobak och liknande produkter Stockholms stad 2024.
2. Tillsynsplan folköl Stockholms stad 2024.
3. Tillsynsplan tobaksfria nikotinprodukter Stockholms stad 2024.
4. Tillsynsplan vissa receptfria läkemedel Stockholms stad 2024.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2024-02-07
Maria Karlsson, Verksamhetsutvecklare	2024-02-07